

338
sūt ad mellificandū et cū magno ordine. Vnde
heronius? Apū fabricatōe aluearia et mōstiorū
ordinē in pūis corpibz diste et regularē dis
aplina de se. dis. v. nūqū. Hec ex quarta
pte sūme anthomini tertia. titulo xvi. de sta
tu religiosoz. caplo de cō de ptinētibz ad mēn
dationē vere religionis u

Cur religiosi parūt tepiditate.

Sicere debes q tepiditas seu desidia mētis siue
corpis solet euenire tripliat. **1°** pmo ppter negligāz
ppriā. n̄ remisse se h̄ hō in spūali exercitio. vel cū cor
suū nō custodit a noxijs et supuacuis cogitandibz. vel
cū aliq̄ nimis se indulget de comodis corp'alibz. vtz
de abo potu sopno. et ceteris q̄ ptinēt ad comodū corp'is
pp' huiusmōdi cū negligāz tūrrit tepiditas et stultitas
mētis et corp'is. q̄ tepidū faciūt in dilāone dei ac ce
teris opibz bonis. **2°** Cū tepiditas siue desidia solet
euenire p̄ ipūgnatiōē dyabolias. qd̄ accidit qū hō
facit qd̄ in se est bonis opibz ispendo. et tū p̄ subtile
tēptatoris calliditatē efficit̄ accidiosus et tepidus mē
te et corpe ad exequēdū opus bonū et ad ea q̄ ptinēt
ad salutē. **3°** tepiditas solet euenire ex dispēsatiōe aut
pmissiōe dei. et hoc attingit qū dō grāz suā subtrahit
hōi et paulisp̄ dēlinq̄t. vt ex hoc in ppriā isfirmitatē
hūil' intues. sup puritate cordis quā pūis ex dono grē
dei habuit se nō extollat. et post reapiatā grāz. eandē
postmodū cū maiore diligētia in se sudeat cōseruā. **V**
Et nōndū q̄ sūt religiosi aliq̄ qui tēptant̄ ex difficulta
te bene opandi. habēt nāq̄ aliquā bonā volūtātē sed
nō fortē. nā quidā horroz terret eos cū cogitāt de p̄fū
spūali q̄ dicūt apud se. Bona ē victoria sed dura est
pugna. dulce p̄mū sed labor mēcedi q̄us. Sic explo

raiores missi in terra pmissiois. reuersi inuenerunt uerba
te hie ostensis fructibus eius. sed trauerunt ppter p diffi-
cultate expugnatiois hostiu et pccitate inhabitancie
In religiosi quida exploratores terra p septuaginta q magna
celi gaudia pdicat. s; pugnas temptacionu et labores
spualiu exanoy ita exhorcet q pona mori in deserto
uolat q irrodia in terra pmissiois. hoc e magis uolat
quoda torpore in quoda medioari statu remane. iter
sdare uita et spuale q iter egyptu et terra pmissiois
in deserto arde uisatois. q p labore et terribiles pug-
nas puenit ad gratias pfrionis. **U**nde ena ta paua ad
pfrione puenit. qa illi soli pfecti iter religiosus
qui i pugna temptacionis et exanoy utitis i sanguibilib
stantes fuerit. pugnao con temptaciones. et resistendo
malis usq in fine. **A**seruitor ena deus quo diffialy
qs in temptacionis pugna itauerit. eo maioris pfrionis ei
gratias in pnti retribuet. et maioris gle in futuro. **U**nde
quibus religiosi stude debet ut pfrinat et non desinat
in uita utiosa et religiosa ne atingat eu adde a statu
ututu et bonoy opm. **N**a paulati succrescens uicys
ex neglia et ipugnacione dyali. ex pellit mens a statu
ututus. **U**nde omis ds cu cernit mochu ac religiosu
arma salute aie sue ee negligentem. aut in exercitacione
ututu torpente. pmitit eu mude in temptaciones. ne p
onositate et tale negliaz ad uetioza dedinet. **F**ant at
hoc deus diligens eu. ut illu magis cautu reddat in hys
que pnter ad salute. **S**z et hoc nondu q sut diuersa
pmissioiu gna p que ds solet punie no nullos i hac uita
De hoc in quada suma sic de. **C**uqz ex causis ds punit
aliquos i hac uita. et notant in hys v'sibz. **E**t q torquet
ne fastus ei dnetur. ut paulus cu datus est angelus

sathane ne magtudo reuelationu eū extollet. Est q̄ tor
 quet vt purig inde p̄bet. vel sic. vt ei meritū cumulet.
 vt iob et thobias et multi alij. Est q̄ torquet d̄s vt sic glori
 ficet. vt reus natus de quo d̄s ait. Nec hic penauit nec
 p̄ntes eiq. s̄ vt māi festent opa dei i illo. Est qui torquet
 vt p̄pato euinet. vt zodomite herodes dathan et abryon
 Est q̄ torquet vt reūe purificet. vt maria soror moysi
 et cotidie multi xp̄iam quos d̄s flagellat vt dixerant
 s̄ p̄ que m̄q̄ modū religiosus tribulet vel flagellebit.
 siue p̄ tēptacōes aut alias quasq̄q̄ tribulacōes. nō debet
 de sp̄are aut desirē. s̄ patient et cū hūilitate sustine
 manū et flagella d̄m. q̄a nequaq̄ delinqt timentes et
 sp̄antes in se. sed liberabit a tēptacōe. et post tribulacōes
 gaudū et exultacōne cordi ifundet. De hoc sara in libro
 thobie sic dicit. **B**ndictū ē nomē tuū d̄s p̄m n̄roz. qui
 cū natus fuīs m̄az sans. et in tpe tribulacōis p̄ra di
 mittis hys q̄ inuocāt te. **H**oc at̄ p̄ certo habet oīs q̄ colit
 te. q̄ vita eiq. si in p̄batione fuit cōnabit. si at̄ in tribula
 tione fuit liberabit. et si i correptōe fuit ad m̄az tua
 veniē iurebit. **N**ō enī delatris in p̄ditōibz n̄is. qui
 post tēp̄state t̄quillū sans. et post lacrimacōes et fleū
 exultacōne ifundis. **H**ec illa. **O**m̄ps enā d̄s eos quos
 diligit d̄sis castigacōibz affligi p̄mittit. et ideo hoc
 s̄nt ne m̄s eoz dū in rebz t̄p̄toris et i variatibz s̄h
 plus q̄ debet delat̄ur ab amore cōduous se diuidat
Et ideo p̄ adūsa tēptant. vt fugiēs ad auxiliū sui rea
 toris. et senās ab ip̄o adiutorū et solacōne in suis tēp
 tanōibz et tribulacōibz cōferuēng cū diligat. et suū
 affectū frequēng in eū dirigat a quo tot b̄n̄ficia se sen
 ciāt cōsecutos. **C**are enā debes q̄ xp̄i fideles et
 maxie religiosi in vno statu p̄manē nō p̄rit. **A**ut ei
 solant. p̄ p̄sa siue sint sp̄ualia siue t̄p̄alia. aut t̄ri

bulant p̄ adūsa hoc ē p̄ uiaoz tēptamēta vel diuerſaz
paſſionū flagella. **S**z quilibz timēs deū debet eē q̄ am
videret. vt in p̄ſſis euētibz ſue ſint ſpūales ſue tpa
les teneat hūilitatē. et in adūſis quibuſcuqz habeat
p̄aiaz. vt p̄ p̄ſa nō trahat ad noxiā volūtātē ac volup
tatē nec p̄ adūſa dicat in deſpationē. ¶ **Q**uācuqz go
religioſus violat fidē agendū cōi fidē quā ſuo ſpōndit
creatori iure debet apoſtata cenſeri. Nā ſunt duobz mo
dō recedit a deo fidē vel ope ſicut duobz modis efficiūt
hoiēs apoſtate. relinquentes fidē aut praua opa agentes
Vnde ſi mōchus agit cōi ſua p̄ſſionē mortalit̄ pec
cando merito apoſtata debet nūcipari etiā ſi habitū de
ferat religioſi. ¶ **E**mp̄ p̄ oculis habe debet votū qd
fecisti quo te deo ſpēcialit̄ dicasti et ſeruaſti. vt de eius
familia ſpēcialit̄ effectus eſ. vt fidelit̄ illud etiā i mīnibz
cuſtodias. ne mendax piurus aut traditor apud dñm i
uemaris. **C**uſp̄ia appē eſt. Reddeſ dño deo tuo uſuſcādū
tūū. **S**i qd uouibz dño nō differas reddē ne reputet tibi
in p̄m̄. **D**ispluet em̄ ei ſtulta p̄miſſio. **I**nclius ē em̄
nō uouē qd uouē et nō reddē. **I**n die iudicij p̄ſſio tua an
quies tuos adduceſ. et tūc ex v̄bz tuis ſaluabis aut cō
dēpnabis. **E**t erit deuteronomū iſtud idē ſcda lex ubi in
teſtimōiā cōi te. qz ſedus qd iuſti cō dño violasti. **D**iuo
ego dicit dñs qm̄ iuramētū qd ſp̄reuiſti. et ſedus qd p̄ua
ricatus eſ ponā in caput tuū. **S**icut q̄ nō credit et fidē
que p̄ caritatē opat nō tenuit nā iudicatus ē. et lex dñi
iudicabit illū. ſc̄ qui ordmē aliquē et regulā p̄ſſus eſt
p̄ſſio ſua ac regulā ſi ſeruata nō fuit dēpnabit illū.
Stultus ē q̄ iurā ad ſingulā certamē p̄uocat. et cer
tamē ito et hoſte iā puocato. arma deponēs volūtate
ſumibit. **R**eddeſ igit̄ dño vota tua q̄ diſtixerūt labia
tua. **P**ō em̄ tuū ſi neglexis cōi te lonitū ē. **R**edde igit̄
qd debet. **I**ngratū eſt ſpūi ſcō q̄t̄ obtulit̄ eo neglecto
ad qd teneris. **M**andata regule et cōſtitutionū tuarū

a pilis in spu scto congregatis instituta sut. Tu igitur hys obedi
 deo obedi. cu hec xepms deu et prepta eius cotempnis
Vota igitur regule tue et pffissionis quibz pnu pactu qd dno
 in baptismo pepigit te cu qd violatu e a te renouasti et in
 staurasti. sollicitus sis inuolabiliter seruae. ne si i hoc negliges
 tuentus fuis. et que ia dimissa erat p sequete igratitudi
 ne exigaris. **M**agis em obiciant tibi negligie qd post scdm
 sedus amiseris. qm q in antiqua vita pmo pede violato.
 qnta cuq magna fuerit amissis. **C**uaz p veste xpi. veste
 innocne. qua cu sathane abrenu aares et xpo desposare is
 accepisti. p fedi diligete et sollicita obfuaone. et innocne
 reuapone. cordie lauae et dealbae studas. ne vocat sine
 veste nuptiali venies. i tmbas pcaris extores. **N**ondu
 ena q sut in fra religioe q solu gloriae de eo q plures anos
 habeat i ordine. q vero ipi raro vel nuq religiose vixerat
 modice ppendat. **H**i tales q i virtutibz nondu pfererit
 nouos se ee recognoscat no modico. **V**n bns **b** ait. **S**i
 i ordine xli anos egisti et i virtutibz no pferasti. sed in pmo
 gradu stas quo intrasti ego noua te iudico. Est et aliud in
 ordine multu reprehensibile viz mnumacois vicia. qd tu bns
 bndus i regula phbet discretissime dices. **H**oc an oia amone
 tes vt absq mnumacois sint frs. **Q**d mandatu regule a sub
 ditis nime obseruat. **N**o ppter modicu occasione nonnulli frs
 paupt i mnumacois iterdu causantes de cibo et potu et
 certis ming discrete. **I**nsup diuidiates suos superiores et pla
 tos ac alios officiales. asseretes ipos iordinatos vel ming
 puidos aut negligetes ee. si tunc debet tales modici. ne ppter
 vicia mnumacois puoret ira dei. aut ena separet de nro
 filio eius. **D**e hoc ena bns basilus. **N**o erit de nro frmi xpi
 q mnumad intat ob exigui vicius sui. **E**t quaz delatue
 mnume. puat se dina isolanoe. **V**n bns **i**heroz. **E**xpectis eis
 isolanois dme si isolanone receptis a mnume. **E**t sicut subdi
 ti peccat mnumado. sic ena plati laborat et stude debet
 vt no dent illis occasione mnumadi. ne forte et ipi iurcat

propter hoc patet et ratio dei. Ena scienda e q sicut pfectes in
ordine efficiuntur valde viciosi. sic et viciosi deficiunt i bonis
moris efficiuntur multi viciosi. q tales postposito oi timore
dei faciunt ea q no expediunt scelera multa et enormia co
mittendo. De hugo religiosis dicit brunus augustinus. Sicut no
vidi meliores q qui pfecterunt in ordine. sic no vidi dele
viores q qui defecerunt. Et notanda q oes q in statu religiois
vivunt iordinare miserabiliores sut oibz hoibz. q nec deum
hnt nec mundum. Na si expleret suas voluptates omulte pec
cando. In se tunc deprehendi. Et ideo frequent i quadam
cordis angustia sut spiritus. Et dicitur scdm no habet. qa
libe peccare no psumunt. De a etia no hnt. qa pvariando
eius indignatione iuvent. No solu tales i hoc mundo mi
serabiliores. veru etia eterna dampnatio apphendet eos in
futo. bn brunus bn. Cui i loco ordinis sine iordine vivunt
ad illa ordinem deveniunt vbi nullus ordo s; sempiternus
horror i habitat. Unusquisq; q^o modus et religiosus ppe
dat et ptimeat pcula aie sue. et abstrahat se a impis
carnalibz et ab h; scli viciis. no solu mente s;
etia corpe. q; rursus iter horo sclaro modis minime
debet maxie tu illos q nondum i bono pposito et in vita
religiosa sut fundati. Na videndo et audiendo ea q in
sco gerunt. debilis aq; facilis ad temptatione trahit.
et ideo mundus et eius occasiones sut fugiende. Ecce q; p
lofus e modus rursari in scto. Modus em officiu ee debet
fuge turbas amare silentiu. flantibz insistere simplicitate
studere innocenna vite ac scdmonia amare. Si vero oppo
siti fuerit a culpa liber no erit. hoc tangit hugo de sco
victore sic dicit. Liber a culpa no e q aliena usurpat officiu
Si modus est q facit in turba. Si amas silentiu cur de dama
tibz ordine itesse delaris? Cu sp ieiunys et flentibz debet
insistere. et tu philosophari quis? Simplicitas modis phia
eius. By docet iquis alius volo. No e tua voce sed plange. Si
tu doctor ee desideras audi quid facias. Vilitas habitus tu

et simplicitas vultus, innocētia vite et sctis iusticiis tue
doce debet. **H**oc melius ergo fugiendo mādā dicit q̄ se
quēdo **H**ec hugo. Et bñs bñ mōchus nō h̄ vācantes sed
plāgētis officia. **E**quippe opidū arceat cō debz, et solūdo
pādisū. **I**n et q̄. **E**uilibz deuotib mōchz fugiat mādā
et ea q̄ in mādō sūt vt religose vinat, et qd̄ foris oñdit
hōbz p̄ habitū, tñs studeat seruaē corā deo p̄ bonā vitā
Hec laboret it̄q̄ mōchus vt a vnijs studeat abstūdo et
in vitijs se exerceat. **E**it hūilis māfuetus caritatiuus
et timorē dei sp̄ p̄ oculis habeat. **N**ā de mōchz iordā
tis dicit abbas pastor sic. **C**ruerulosus ē nō mōchus, q̄
malū p̄ malo reddat. **E**t maliciā i corde suo retinuerit
mōchus nō ē. **E**t in uarijs ē mōchus nō ē. **E**t elatus
et vbiōsus ē mōchus nō ē. **E**t vō mōchus ē sp̄ māfuetz
et hūilis, caritate plēns, et timorē dei semp et vbiq̄
p̄ oculis habet vt nō perret. **H**ec abbas pastor. **D**e vnde
et ordiōne bonoz mōchorz et deuotoz dicit bñs bñ sic
Ille vō ē mōchus q̄ deuotiōnē tenet i choro, pānāz in
capto, disciplina i labore, meditaciōnē in laōne, seruaē
in orōne, caritatē in tēptaciōe, tollerāciā in aduersitate
hūilitatē in p̄spicitate. **H**ec bñ. **S**i vō tantā p̄ficiōnē mō
chorz q̄ nō p̄ sōs p̄ies p̄missa, vel alibi i s̄p̄mra legit
p̄t nōiam fragilitatē seruaē neq̄m, suppleat hoc i nob
hūilitate i s̄p̄e deuotio. **C**ōpūgam cōdie in fletibz q̄
dū p̄gnant a dñe deo e nōs, et a luce vultus ei. **A**u
semz et s̄fiteant i n̄p̄f̄m n̄m, et de fr̄s n̄ros, agnosce
tes paup̄tate n̄ras, et dñs liberabit nos. **V**o et hoc
s̄m q̄ sūt nōnulli fr̄s i religione q̄ valde p̄m sūt
ad detrahēdū et ad iudiciādū alios, qd̄ multū i religiois
rephēnsibile et p̄ulosū ē. **D**etractio at̄ p̄m q̄ dicit hugo
est loquo ex iudiciā p̄cedēs bona aliorz detrahēs. **V**nde
ille detrahūt q̄ bona p̄ximi i q̄tū p̄t minuit. **S**ūt aut̄
plurī qui p̄pter hoc alijs detrahūt, vt ex vitup̄aciōne
aliorz ip̄i laudabiles appareāt. **E**t d̄ p̄hibet bñs i h̄
rom̄ i ita dicit. **N**ulli vniq̄ oīno detrahās vt vitup̄aciōe

aliorum te laudabilem videri velis. hoc igitur vitium valde
evitandum. quod detrahens et libens detractionem audires
ambo malignum spiritum in lingua portat teste beato bernardo qui
dicit. Detractor et libens auditor uterque dyaboli por-
tat in lingua.

De suspitione disquisitione dicit beatus bernardus. Integritatis tue
sibi curiosus explorator. vitam tuam cotidiana disquisitione
examina. attende diligenter quantum proficias vel quantum de-
ficias. qualis sis in affectibus et qualis in moribus. quod sibi
deus et quod difficile. quod prope et quod longe non locorum intervallo
sed morum affectibus. Etude agnosce te metipsum quia
multo melior et laudabilior es si te agnovis. quam si te
neglecto cognoscis sydera cursum vires herbarum. co-
plexiones hominum naturas animalium. et habes omnem celestium
et terrestrium notitiam et scientiam. Redde ergo te tibi et si non
satis aut sepe. saltem reverentiam rege tuos affectus. dirige actus
corrigere excessus. Ante deum nihil in te remaneat in-
disciplinatum quod ipse nihil dimittit impunitum. Pone oculos
ingressiones tuas ante oculos tuos. statue te ante te
et tamen alium. et sic te metipsum plange. plora iniquitates
tuas et peccata quibus deum offendisti. indica ei miserias
tuas. unde malitiam adulariorum tuorum. **hec beatus bernardus.** Multum
namque placet deo disquisitio vite nostre teste beato augustinus qui
dicit. Ego domine scio quod michi tibi tantum placeat in me sicut
disquisitio vite mee. **Sed sunt nonnulli qui ad agnoscentiam
vitae alienae multum sunt studiosi. ad propria vero vitam corri-
gendam desidiosi. unde contingit quod malebunt aliena scienter se-
nescunt. Et quanto maiores exploratores fuerint alie-
ni meriti. tanto magis effusi sunt ignari sui. unde beatus
augustinus.** Curiosus est genus hominum ad agnoscentiam vitam alie-
nam. desidiosi ad corrigendam suam. **Nunc est igitur qui vult
humilitate et incertis virtutibus proficere. ut semetipsum diu-
doret et non alium. Magis quippe debet cogitare quid
sibi desit de bonis moribus. quam quid absit alteri. Cui**

em cogitat qntu prefferat aliu timore supbia inflat
 qui vero cogitat qntu sibi adhuc deest igemmsat et huili
 atur. Unde bñs bñ. Si te ad lumē veritatis intus in
 aio sine palpatione diuides. nō dubito qñ huili eris
 tu in oculis tuis. Et qnto alius pfectis tanto amplius tue
 meo qd te huiliat. Viat etiā bñs augy. Magis cogitāe
 debens quid vobis deest qñ quid vobis assit. Qd habes
vide ne pdaō qd nō habes supplicā vt habes. In qñtis
 sis minor tibi cogitanda ē nō in qñtis sis maior. Si em
 cogitas qñtis preffis aliu time timore. si vō cogitas qñtis
 tibi adhuc deest igemmsas. Et cū igemmsas curaris. hu
 lis eris. timor ambulabis. nō pāpitabis. nō mflaberis
Hec augy. Quisqñ at de fide rat ad ignitionē supbia
puente. tria debet attende. Oīa nāq p pna et mala que
 pmissis. aut p negligentiā aut p impiā aut p uiciā
 ppetrant. Circa ista tria dī vnusq vnusqñqz versari co
gitatio. Debet em quisqz recordari qñ negligens ipse suū
 expendit. qñ malū finē opī suo iposuit. et qñ negligens
 cor suū custodit. Hec em tria cū sumā Diligētia sūt
obseruāda. vt sū cū bñ custodia. ipse vnus expendat. et
finis bonū et debū in oī tpe pfigat. Itē dī cogitāe qñ neg
 ligēs sūt i orōne. qñ negligēs in lōne qñ negligēs i opū
 exercitiōe. In hīs em tribz debet vnusqzqz sermū Diligen
 tissime exercē et excolē si vult frām bonū fare et dare i
 suo tpe. Itē dī cogitāe qñ negligēs sūt vel sūt ad penitēdū
 qñ negligēs ad resipendū et qñ negligēs ad pfinādū. Debet
 em cū sumā Diligētia deslere mala mssa. repellē tep
 tamēta dyabolica. et pferē de vna vīute i aliā. vt possit
 puenē ad pma etna. Sedō debet hō cogitāe si i ipō
vigret vel viqueit. cupia voluptatū curiositatū et vani
latū. Certe tūc ē cupia voluptatū i hoīe religiosū. qñ ap
 petit dulna vō abaria saporosa. qñ appetit mollia sō vesti
 mēta deliosa. qñ appetit carnalia vō oblatmēta luxurio
 sa. Certe tūc viget cupia curiositatū i dei famulo. qñ ap
 petit vidē pulchra. qñ appetit hēc mira. Certe tūc viget
 cupia vanitatis qñ appetit hoīm fauorē qñ qrit hūanā

laude qm desiderat honore hmanu. Ita oia debet
seruus xpi tanq̄ venenu fugere q̄ sit iudex ois male.
¶ recoquatur de ho diligens qui cupit notitia hie purgatur
si i ipso viget vel viguet neq̄ca mandie neq̄ca iudie
et nequicia ardie. Certe tuc i religioso hore viget ira
audia qm aia i corde vel affru signo vel vbo vel clamore
q̄ntuq̄ modica indignatione ex corde rancore pximo
suo oñdit. Tuc at in hore regnat iudicia qm gaudet de
pximi adu'sitate et tristat de eius p'spirate qm letat
de malis pximi. et tabesat de bono ipi. Tuc ena
audia viget i religioso qm fuit tepidus. sopolentis
oculos tardus negligens remissus. dissolutus iduotus
tristis et tediosus. Hec oia seruus xpi debet detestari
et fugere q̄ i hys viciis et alijs sup̄ mediatis consistit p̄di
no corpis. In q̄ntu at magis quisq̄ i illis q̄ p̄missa sit
sua conscientia discessit tanto p̄ficio in suis ipis ignitione
et notitia erit.

Que et quot in se de habe lector sacre scripture
Lector sacre scripture seu theologie sc̄pt̄ in se de habe
p̄mo de ee solido fundamento fundatur. et illud fundatu
assistit in duobz. p̄mu vt breue et lunda notitia de hys
que cede opz habeat. ne diu'sori voluminu dedita studio
errore indat. 2° vt aliquis artibz liberalibz sit imbutus.
De quibz vnales hugo in d'v d'v d'v loquit in hcc vba
Euangelii videt n̄ p̄mu op̄ra danda artibz vbi fundata
sunt om̄. ¶ Secdo loqr de ee in vitate educatus. Sed bñ mult
m̄tari sup̄ 2° metaphisice sic d'ces. Consuetudo au
diendi fabulas et falsa p̄dimitu i in ignitioe vitate
Idco q̄ p̄hdi iudici a cunabulis nutriti i errore et falsi
tute ad blasphemia sanctoru dei et xpiane religionis. Ideo
impossibile. v difficile e eos lunc vitate agnosce. ¶ 3°
lector de ee humilis qz 2° hugone i d'v d'v d'v p̄cipua
ois disciplinē humilitas. Et p̄p̄ hoc sc̄a assilatur aque q̄
a loco motoso ad p̄tes tendit dediuores. Vñ t̄p̄ b̄d
greḡ i p̄logo moralu nullus sup̄bus eam attingit p̄

qd dicitur expeditus a curis carnis et scli. vñ m̄ x̄m di qd sol
 luitudo scli et fallana diuina suffocant vbi dei et sine
 fr̄a effiat. 1° dicitur de uoiz vt nō solū laōne sed enā orōne
 mtelligi sate spture iquirat. vñ sapie vñ dicitur Optam et
 datus ē m̄ sensib̄ tuorau et venit i me spūs sapie. Cui
 alludit dicitur hugonis libro. i. de aīa sic dicitur. Ad sate
 spture agnitionē opus ē pongi tūma xpūctiōne qd p̄ssu
 da iuestigatiōne. suspirijs qd argumēt̄ acerbis gemitibz
 qd copiosus argumēt̄ tādōibz. orōne qd laōne grā lacrimaz
 qd sra spturaz lēaz. relesuū pongi xpēplacōe qd trestud
 occupatiōne. hāc r̄dionē excellentē m̄ se habuit s̄s̄s doc
 tor bñs thomas de aqno. ni quonēsrūq̄ aliq̄s difficilis
 textus canonicus vel biblie occurrebat quē ex igemō hua
 nō itelligē nō potuit tonēs ad orōnē deuotā se uertit
 et plenariā iformatiōnē ipeitauit. ¶ Sexto dicitur de s̄s̄s
 viciōsus p̄mo i audicēdo et legēdo. 2° meditando. 3° mēōre
 amēdando. 4° ope adimplēdo. vñ iheroz i medita^o legis
 diuine nō solū ē m̄ legēdis spturis s̄ enā m̄ hys q̄ spt̄a
 sūt faciēdis. ¶ Septimō dicitur de rigorosus ne p̄p̄ amaritudicē
 laboris i addiscēdo et difficultatē m̄ itelligēdo et m̄ ope
 adimplēdo eā postponat et r̄tēpnat. qz ip̄a s̄a s̄ spt̄a
 p̄p̄ sensuū obscuritatē et itelligēne difficultatē assilat
 libro iuoluto ezech^{ij}. ¶ Et nō qd bñs bñardus sermone
 xxxvii sup̄ cānta vbi assuit illud dñi apli nō plus sape
 p̄ op̄ s̄ sape ad sobrietatē sic dicit. Ad ē sape ad sobrietatē
 vnglānissime obsuac qd sate magis p̄us ve op̄. Tēpus
 enī breue ē. Est at̄ q̄ntū i se ē oīs s̄a bona q̄ nī vitate
 subm̄xa ē. s̄ tu tū q̄ m̄ timore et tremore tuā ip̄is opari
 salutē p̄ t̄pis breuitate festinas. eas sate amplius p̄us ve
 qd curato sentire viāmora salutē. Quid g^o dicit modū
 faciēdi nisi vt scias quo ordinc quo studio quo sine queq̄
 noscē oporteat. Quo ordinc. vt id p̄us qd maturis ad sa
 lutē. Quo studio. vt id ardētis qd vchēmētis ad amore

Quo fine ut nō ad ianē gloriā aut curiositatē a' ali
qd' sile. si tū ad edificatiōnē tuā et pximi. **hec bñ dz**
Dicit hugo i dydascalio in hec vba. **Qui vniū noticiā**
et formā viuēdi querit i sacro cloquo. hos libros magis
dz lege qui hō mundi atēptū p' suadet. et am̄ ad sui edi
torū amorē accendūt. rēq' viuēdi tramitē docēt vt
sūt libri i quibz s'ōy p'm vita et m'ōy triumph' descri
bunt. et illorū doctorū libri quorū dicta ad d. disciplina
n'āy p'm partū n'ōm p'tinēcia d. firmq' vt sui mora
litatē gregorij. b'ardi. ceterorūq' doctorū. Volens enā
sacra s'pturā studē moderamē in applicando et diligētia
dz obsuare. Moderamē at' studendi et addiscendi in duobz
r'sistit scdm q' l'no duobz modis aīo fastidiū solet ingerē. qua
litatē s'z si obscurior fuit. et q'ntitate si p'lixior extitit. In quo
vtrorū vti magno moderamē opz. ne qd' ad ref'ōnē questū
ē sumat ad suffocationē. **Xp'iano enā sacre s'pture l'no ex**
hortatio ē dz nō occupatio. et bona desidia pascē nō nocē
Vti g' dz nō studendi in q'litate l'nois ne iam raptō desi
diō s'pturas p'funde n'elligēne et obscuras expat in quibz
aiū plus occupet q' edificet. Cūlit' vti dz nō studendi in
l'nois q'ntitate. qz si nō oīa legē p't ea q' sūt vtiliōa legat
ne p' pluralitatē l'nois et p'lixitatē plura i cōfuso noscat
n'ullū tū determinate et p'mpte ad manū h' h'eat. Nam
scdm senecā i libro de b'āfimo plus p'dest si pauca p'cepta
sapie teneas. et q' ista p'cepta tibi sint. qm̄ q' multa vidiāb
et ista ad manū nō habeat. **¶** **Notandū enā q' q'plex ē**
modus exponēdi sacra s'pturā s' hystorialis sive l'ralis. tropo
logis sive moralis. allegorice sive mystice et anagogicis
p'mo expōnt hystorice qn̄ res quelibz eo mō quo gesta est
pleno p'ferē sermone. et dz l'ralis qz put l'ra sonat accipit
Et dz hystoria ab hyston grece qd' ē vidē latine qz p' hysto
riā res eo mō quo visa ē expōnt. 2o expōnt allegorice
sive mystice vt qn̄ l'ra vniū sonat et spūs. i spūalis itell'us

aliud prendit ut illud. Egrediet vga de radice vesse qd allegorice sic expomt. vga x vgo maria egrediet x nasct de radice x de stirpe vesse. Et dicit sensus mysticus quia ibi attendit aliqd occultu sub sensu lrals. **D**icit at allegoria ab algos qd e alienu et logos sermo. qia alieno sensu per allegoria vba expmunt. 3o expomt tropologice viz qn vba referunt ad mores. Et dicit a tropos qd est rursio siue trislatio et logos sermo qia rursio sermons ad mores ato expomt anagogice vt qn p ista istora supra vel relesna itelligunt. Et dicit ab ana qd e sursum et gogos ductio. qia sermo ductus sursum sicut qn fit sermo de emā triū phate siue vita etna et scōy bñitud. **H**ij at quoz modi vt magis pateat i vno declarat exēplo scq m hac oratione ihrlm. **I**hrlm em e nome modā ciuitatē et ip̄ fiat visio panis. **E**tā gō scriptura loquit̄ de illa ciuitate matiali vt de eiq nobilitate captiuitate aut destructioe tūc dicit sensus lrals siue historialis. **E**i vō ihrlm amput p aīa fidei i qua dicit pax tūc e sensus tropicus siue moralis. **E**i at amputat xpo vel emā militate tūc est sensus allegoricus. xps em parē fecit et parē emē siue reliquit. **E**i vō p ihrlm itelligit emā triūphās. siue vita bñā in qua e visio panis qz ibi e pax cōmunitatis tūc dicit anagogic. qz de parē pectoris ductio fit sursum ad parē cōmunitatis. **B**n de hoc hntur metra. **L**ittera gesta docet quid credas allegoria. **M**oralis quid agas. quo tendas anagoga.

Nō sarrim euaristie in pementibz seu in pimentibz est culpe expiatiū. grē cōseruatiū. xpo cōcorporatiū. et cōm vndū sustentatiū. **I**n p̄ficiētibz at e fidei cōfirmatiū. spci augmētatiū et formis ad cōfirmatiū. **P**oro i vicis p̄fās e dicit passioes ex mēdōrā reuertiū. ad bñ opandū roboratiū. cōm tēptacōz dyabolica mūtiū. et p iternā cōsolacōz spoz respectiū.